

S. Sayısı : 97

Askerî ceza kanununa ek kanun lâyihası ve Millî müdafaa ve Adliye encümenleri mazbataları (1/750)

T. C.

Başvekâlet

21 . I . 1942

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı: 6/331

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Millî müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 20 . I . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan 1632 sayılı Askerî ceza kanununa ek kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucip sebepler

Son zamanlarda dünya harbinin doğurduğu fevkalâde hallerden istifade eden bazı ahlâk düşkünlüğünün Devlet ve millet aleyhine bir takım suiistimaller yaptıkları ve bu suretle kendi menfaatlerini temine kalkıştıkları görülmektedir.

Bu gibilerden yakalananlar hakkında hemen kanuni takibat yapılmakta ise de mevcut mer'î kanunlardaki ceza müeyyideleri hazar zamanları için derpiş edilmiş ve seferî ahkâmda da şiddet sebepleri gösterilmiş ise de bu şiddetli cezalarda bugünkü fevkalâde vaziyetin icaplarına göre kâfi görülmemekte ve vatanın, milletin ve ordunun yüksek menfaatlerini korumak için bu müeyyidelerin tesisine lüzum vardır. Bu itibarla bugünkü durundan millî menfaatin zararına olarak istifadeye ve suiistimallere kalkışanların ve bu yolsuzlukları itiyat etmiş bulunanların muzır hareketlerini önlemek ve söndürmek ve bu gibi suiistimal yapanları ağır cezalara çarptırmak zarureti görülmektedir.

Ve bu suretle fevkalâde hal veya harp haline âmaksur olmak üzere Askerî ceza kanununa bu şekilde ek bir kanun tanzimine mecburiyet hâsıl olmuştur.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

M. M. Encümeni

Esas No. 1/750

Karar No. 18

31 . I . 1942

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan 1632 sayılı Askerî Ceza kanununa ek kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte gönderildiğine dair olup Adliye encümenince müzakere edilerek ceza mahiyetlerine dair olan

maddelerin askerî durumu alâkalandıran bir ek hükümleri de ihtiva etmesi cihetle evvelemirde encümenimizce tetkik edilmesi hakkındaki mazbata ile encümenimize verilen Başvekâletin 21 ikinci kânun 1942 tarihli ve 6/331 sayılı tezeresi ve bağlı lâyiha ve esbabı mucibesi Adliye

ve Millî müdafaa vekilliklerinden gönderilen salâhiyetli memurları huzuriyle okundu ve görüldü:

Lâyihanın encümünde müzakeresine başlanmadan evvel, memleket iktisadiyat ve müdafaaı ordunun iâşesi ve memleketin umumiyle yüksek menfaatleri bu kanunda cezalandırılmak istenilen fiillerden daha az ehemmiyeti bulunmayan ve ordu haricindeki memurlarla halkın işlediği fiillerin de bu lâyihada yer almayıp bu kabîl fiillerin yalnız askerî şahıslar veya askerî işlerle alâkalı kimseler tarafından işlenmesi haline hasredilmesi sebebi Hükmî temsil eden salâhiyetli memurlardan sorulduğunda bu lâyihanın tanziminden evvel memurlarla askerî mensuplardan fevkalâde hallerde haksız mal iktisap edenler hakkında tanzim edilen bir başka lâyihaya sivil ve askerî şahısların Millî Müdafaa ve millî iâşe gibi memleket emniyet ve iktisadiyatına taallük eden bütün suçların da cezalandırılacak şekilde 8 nei maddede olarak vazolunan umumî bir hükmün ikiye ayrılarak yalnız Millî Müdafaa ve ordunun kuvvetini azaltacak fiilleri işleyenlere ait cezaların Askerî ceza kanununa ve bunun haricinde kalan diğer suçlara müteallik cezaların da Milli korunma kanununa vazedilmesi kanun tedvini bakımından muvafık görülerek lâyihanın bu sebeple bu şekilde ihzar edilmiş olduğunu bildirmeleri üzerine bu kanunun memleketin Millî müdafaaı ve millî iktisat ve iâşesi ve nakil işleri aleyhine suç işleyen her şahıs hakkında tatbiki kabil olacak şekilde şümüllendirilmesi lâzımgelip gelmiyeceği noktasından münakaşalar yapılmış ve neticede bu kanunun şümülüne girmeyen ve fakat millî iktisadı ve memleketin umumî iâşesini ve dolayısıyla yine memleket müdafaaını zâfa düşürecek mahiyette işlenecek her suçun bu kanunda yazılı ağır ve tesirli cezalara muadil müeyyidelerle cezalandırılmasını temin edecek şekilde Hükûmetçe gereğinin yapılmasına tevessül edilmesi hususunun Hükûmetten temenni edilmesine karar verilerek kanunun müzakeresine geçilmesi esas itibariyle ve ekseriyetle kabul olunmuş ve Hükûmetin mucip sebepler lâyihasında yazılı esbaba binaen maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesinin (1) nei fıkrasıyla (2) nei fıkrasında müeyyide olarak aynı cezalar kabul edilmiş olmasına göre bu iki fıkrâ

birleştirilerek (A) fıkrası vücade getirilmiş ve bu kaununun seferberlik zamanlarına teşmîli kabul edilmekle beraber ve buraya (Alım) ve ordunun (Bakım, giyim nakliye ve iâşesi) hususları da ilâve edilmiş ve hükümlerine muhalefet halinde bu ağır cezaların tatbiki kabul olunan kanunların - tereddüde yanlışlığa mahal kalmamak için - yazılmış ve doğrudan doğruya Orduyu alâkadâr etmiyeceğinden lâyihada (Emniyeti suiistimal) suçu çıkarılmıştır.

Bu kanunda yazılı suçların vehamet ve şenâat derecelerine nazaran bunların mahiyetine göre ölüm ve sonsuz ağır hapis cezalarıyla cezalandırılması muvafık görülmüş ise de mahiyetleri itibariyle bu cezaların dununda muvakkat ağır hapis ile cezalandırılmaları lâzımgelen fiiller için asgari had olarak Hükûmetçe teklif edilen on beş sene ağır hapis cezası on seneye indirilmek suretiyle daha mutedil bir şekle çevrilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesinin (3) numaralı fıkrasında bu maddede yazılı suçları işleyenlerin mallarının da müsadere edileceği yazılı ise de, suça mevzu olan para, mal vesair eşyanın umumî hükümlere tevfikân müsadere edileceği tabii olmasına göre suçluların cürmiyle alâkası bulunmayan diğer bütün mallarının müsaderesi cihetine gidilmesi muvafık görülmediğinden bu fıkrâ lâyihadan çıkarılmıştır.

Hırsızlık ve zimmet mevcutlarının hafif veya pek hafif mahiyette olmaları takdirinde tâyin olunması lâzımgelen cezalar için hükûmetçe yapılan teklif hafif görülerek bu kabîl ahvalde ağır işler için verilmesi lâzımgelen cezanın yarısının veya üçte birinin verilmesi esası kabul olunmuştur.

Bu kanunun önlemeyi hedef ittihaz ettiği mahiyeti yukarıda ve Hükûmetin mucip sebepleri lâyihasında izah edilen suçların vukuuna meydan vermemek için üst mevkide bulunanların kanunun mer'î bulunduğu fevkalâde mühim zamanlarda daha çok basiretli, daha ziyade gözü açık ve hassas bulunması ve ordunun maddî, manevî zâfına sebebiyet verecek mahiyette bulunan bu gibi suçların ikana imkân ve meydan vermemesi lâzımdır.

Encümenimiz bu maksatla yeniden hazırladığı ikinci maddenin de kanunda yer almasını lâzımlı görmüş ve bu düşünce ile ikinci madde kanuna ilâve olunmuştur.

Arzolunan tadil ve ilâvelerle tanzim kılınan lâyiha, Adliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

M. M. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Diyarbakır	Samsun	Konya
K. Sevüktekin	R. Barkın	Vehbi Bilgin
Bursa	Çankırı	Çorum
N. Tınaz	Dr. A. Arkan	E. Sabri Akgöl

Edirne	Erzurum	Gümüşane
Fuad Balkan	A. Akyürek	Ş. Erdoğan
Gümüşane	İstanbul	Kayseri
Ziya Zarbun	Ş. Â. Ögel	N. Toker
Kayseri	Malatya	Seyhan
S. Turgay	O. Koptagel	Sinan Tekelioğlu
Urfa		
Ahmed Yazgan		

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/750

Karar No. 21

26 . III . 1942

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa vekâletince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 20 . I . 1942 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kârarlaştırılan Askerî ceza kanununa ek kanun lâyihasının encümenimize de havale ve tevdi buyurulması üzerine ihtiva eylemekte olduğu hükümler Adliye, Dahiliye ve Millî Müdafaa vekillerinin huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Lâyiha mevzuuna giren ihtilâs, irtikâp, rüşvet ve hırsızlık gibi suçlar gerek ifade ettikleri ahlâki redâet ve gerek müesses içtimai nizamın esaslarına tevcih edilmiş olması bakımından haddi zatında cezada şiddeti istilzam eder mahiyette olmakla beraber bunların bilhassa seferberlik veya harp hali gibi bütün bir milletin şeref hayat ve mukadderatının mevzuubahis olduğu heyecanlı anlarda ve hele Millî Müdafaa vasıtaları zararına olarak işlenmesi hiç bir müsamaha ile karşılanmaması icabeden düşkün bir seciyenin ve şerir bir iradenin mahsulü olduğunda şüphe edilemez. Bu mülâhazalara binaen cezaların teşdidini yerinde gören encümenimiz birinci ve ikinci maddeleri Millî Müdafaa, Adliye ve Dahiliye vekilleriyle tam bir mutabakat halinde ve Askerî ceza kanununun takip eylediği sisteme uygun olarak yeni baştan tesbit ve tanzim eylemiştir.

Birinci maddeye tevfikân fevkalâde halin, seferberliğin veya harp halinin devamı müddetince askerî bir hizmet yaparken millî mü-

dafaa vasıtalarına veya bilûmum askerî ihtiyaçlara taallûk eden inşaat, imalât ve taahhütlerde, alım ve satım, teslim ve tesellüm her türlü nakliyat, muhafaza ve tevzi gibi işlerde zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet veya hırsızlık suçlarından birini işliyenler en az beş yüz lira ağır para cezasıyla on seneden aşağı olmamak üzere muvakkat veya müebbet ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Ancak para cezası hiç bir halde temin olunan menfaatin iki mislinden aşağı olamaz. Vahim hallerde ölüm cezası hükmolunur. İlk önce vahim hallerde müebbet ağır hapis ve pek vahim hallerde ölüm cezası tâyin ve tertibi düşünülmüş ise de Askerî ceza kanununun sistemini muhafaza mülâhazasıyla aynı mefhumu ifade eden bu ibarelerin metinde olduğu şekilde kabulü terciha şayan görülmüştür. Buna mukabil bu suçlardan husule gelen veya husulü kastolunan zarar hafif ise asgari haddi on sene olan ağır hapis ve para cezası yarıya pek az ise üçte bire indirilir. Cezayi tahfif eden böyle bir hükmün vazından maksat hâkime hâdiselerin icabettirdiği tam bir takdir hakkını kullanmak imkânını temine matuftur. Birinci maddede suçların mevzuunu teşkil eden muamelelerden bahsedilirken «gibi» kelimesinin istimali Millî Müdafaa vasıtalarına veya askerî ihtiyaçlara taallûk eden bilûmum muameleleri zikir ve tadada imkân elvermediğinden dolayıdır. Ancak bu teşmilin de maddenin Millî Müdafaa vasıtalarına ve askerî ihtiyaçlara taal-

lûk eden hükümleri dairesinde mütalâası icabeder. Hükümet projesinin (3) sayılı bendine gelince bu hususta ayrı bir kanun lâyihası teklif edilmiş olduğuna göre bu cihetin o lâyihanın müzakeresi sırasında tetkikinde fayda görülmüştür.

Bundan başka Hükümet projesinde fevkalâde halin başlangıç ve sonuna dair bir madde de mevcuttur. Fevkalâde hal yalnız bu kanunda tasrih edilen suçlar itibariyle derpiş edilemeyeceğine göre umumî bir mahiyeti haiz ve Millî korunma kanunu ile diğer kanunlarda yer almış olan bu istisnai vaziyet Millî korunma kanunu hükümlerine göre tesbit ve ilân edileceğinden lâyihaya ayrıca bir hüküm ilâvesine lüzum görülmemiştir.

Lâyiha yukarıda arzolunan tadillerle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislîğe sunulur.

Adliye En. Rs. N.	M. M.	Kâtip
Zonguldak	Zonguldak	Konya
<i>Şinasi Devrin</i>	<i>Şinasi Devrin</i>	<i>G. Gülltekin</i>
Antalya		Balıkesir
<i>N. Aksoy</i>		<i>O. Niyazi Burcu</i>
Bingöl		Bursa
Gibi kelimesine lüzum olmadığı fikrindeyim		<i>Atıf Akgüç</i>
<i>Peridun F. Düşünsel</i>		
Kayseri	Rize	Sinob
<i>R. Özsoy</i>	<i>Dr. S. A. Dilemre</i>	<i>C. Atay</i>
Tokad	Trabzon	
<i>S. Atanç</i>	<i>F. A. Barutçu</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1632 sayılı Askerî ceza kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 1) Fevkalâde halin veya harp halinin devamı müddetince; Millî Müdafaa vasıtalarına ve sair askerî ihtiyaçlara taallük eden ve satım, teslim ve tesellüm, muhafaza ve tevzi işlerine ve askerlik, yedeksubay ve askerî memur ve Millî müdafaa mükellefiyeti kanunları hükümlerinin tatbikına taallük eden herhangi bir hizmetle tavzif edilmiş olan memurlar ve askerî şahıslar ve bu vazifelerle alâkalı sair kimseler bu hizmetler dolayısıyla irtikâp, rüşvet, emniyeti suiistimal, ihtilâs suçlarından birisini işleyecek veya böyle bir fiile iştirak edecek olursa fiillerinin vehametine ve yaptıkları zararın neticelerine göre ölüm veya müebbet veya on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasiyle cezalandırılır;

2) Fevkalâde halin veya harp halinin devamı müddetince Millî Müdafaa vasıtalarına ve sair ihtiyaçlara taallük eden herhangi bir şeyi çalanlar ve zimmetine geçirenler fiilin ve sebep oldukları zararın vehametine göre birinci fıkrada gösterilen cezalarla cezalandırılırlar;

3) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçluların mallarının musaderesine de hükmolunur;

4) Hırsızlık ve zimmet suçunun mevzuu

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1632 sayılı Askerî Ceza kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — (A) Fevkalâde hallerin veya harp veya seferberlik devamı müddetince Millî müdafaa vasıtalarına vesair askerî ihtiyaçlara taallük eden alım, satım, teslim, tesellüm, muhafaza ve tevzi işlerine ve ordunun nakliye, bakım, giyim ve iâşe hususlarına ve 1111 sayılı askerlik, 1076 sayılı yedeksubayları ve yedek askerî memurları ve 3634 sayılı Millî müdafaa mükellefiyeti kanunları hükümlerinin tatbikına taallük eden herhangi bir hizmetle tavzif edilmiş olan memurlar, askerî şahıslar ve bu işler ve bu vazifelerle alâkalı sair kimseler bu hizmetler dolayısıyla irtikâp, rüşvet, zimmet, ihtilâs ve hırsızlık suçlarından birisini işleyecek veya böyle bir fiile her ne suretle olursa olsun iştirak edecek olursa suçlarının vehametine ve yaptıkları zararların neticelerine göre ölüm veya müebbet veya on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasiyle cezalandırılırlar.

(B) Hırsızlık veya zimmet suçunun mevzuu olan şeyin veya ika edilen veya ikaı kastolunan zararın kıymeti az ise (A) fıkrasında yazılı cezanın yarısı, pek az ise üçte birisi hükmolunur.

ADLIYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*1632 sayılı Askerî ceza kanununa ek kanun
lâyihası*

MADDE 1. — A) Fevkalâde hâlin, seferberliğin veya harp halinin devamı müddetince askerî bir hizmet yaparken millî müdafaa vasıtalarına veya askerî ihtiyaçlara taallûk eden taahhüt, imal, inşa, alım, satım, teslim, tesellüm, nakil, muhafaza veya tevzi gibi işlerde zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet veya hırsızlık suçlarından birini işleyenler on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis veya müebbet ağır hapis cezasıyla birlikte beş yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Şu kadar ki para cezası hiç bir halde temin olunan menfaatin iki mislinden az olamaz.

B) Vahim hallerde ölüm cezası hükmolunur.

C) Bu maddede yazılı suçlardan husule gelen veya husulü kastolunan zarar hafif ise **A** fıkrasına göre hükmedilmesi lâzımgelen muvakkat ağır hapis ve para cezası yarıya pek az ise üçte bire indirilir.

Hü.

olan şeyin veya ika olunan zararın kıymeti az ise bir sene müddetle ağır hapis ve pekaz ise altı aydan bir seneye hapis cezasiyle cezalandırılırlar.

MADDE 2. — Bu kanunda yazılı suçları işleyenlerin cümlesi Askerî mahkemelerde muhakeme olunurlar.

Bu suçlar için ilk tahkikat yapılması mecburi değildir.

MADDE 3. — Fevkalâde halin başlangıç ve müntehası İcra Vekilleri Heyeti kararıyle tesbit olunur.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini yürütmeye İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

20 . I . 1942

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioğlu</i>	<i>A. R. Artunkal</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>Sırrı Day</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karedeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.	
<i>F. Engin</i>	<i>M. Ökmen</i>	

M. M. E.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı suçların vukuunu önleyici tedbirler almakta veya failleri takip etmekte kayıtsızlık ve ihmallerin veya bunlara göz yuman üstler dahi birinci maddede yazılı cezalarla cezalandırılırlar.

MADDE 3. — Hükûmetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Fevkalâde hallerin başlangıç ve sonu İcra Vekilleri Heyeti kararıyle tesbit olunur.

MADDE 5. — Hükûmetin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükûmetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

MADDE 2. — Fevkalâde hâlin, seferberliğin veya harp halinin devamı müddetince Millî müdafaa vasıtalarına veya askerî ihtiyaçlara taallûk eden işlerde hususi kanunlara göre kendilerine tevdi edilen vazifeleri yaparken bu kanunda yazılı suçları işliyen askerî olmıyan şahıslar hakkında da umumî mahkemelerce birinci maddede yazılı cezalar tatbik olunur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.